

VILHELMINE NIELSEN 1877-1959

HVEM KAN DU HØRE OM:

Vilhelmine var den første kvindelige praktiserende læge i Kolding.

HVORFOR LIGE HER:

Vilhelmine Nielsens klinik lå i Slotsgade nr 2.

LYT eller LÆS lydvandringens tekst

LÆS MERE:

ÆGGESTOKKE I FARE:

Diskussionerne om kvinders adgang til universitetsuddannelser, var præget af bekymring for helbredet. At sidde ned for længe, som jo var nødvendigt når man skulle studere, kunne gøre kvinder sterile, for det var ikke godt for livmoderen. Der ville formentlig ikke komme nok blod til underlivet. Fra udlandet lød det blandt andet, at kvinder ikke havde så meget energi, og ikke ville kunne udvikle både hjerne, æggestokke og livmoder på én gang. Det ville være mest fornuftigt at vælge at kunne få børn, fremfor at læse bøger. Nogle læger anbefalede piger at holde op med at læse, når de kom i puberteten, for at beskytte de indre organer.

Nielsine Nielsen blev den første kvindelige læge i Danmark. Det var hendes ansøgning om adgang til universitetet, der gav anledning til en generel beslutning om, at kvinder skulle have mulighed for at studere. Det Lægevidenskabelige Fakultet, som Nielsine skulle

studere ved, tilsluttede sig, selvom fakultetet mente kvinder var bedre egnede til at være sygeplejere end til at være læger.

DE FØRSTE

Adgang til universitet og medicinstudie lå tidsmæssigt nogenlunde ens i Europa, men den første amerikanske kvindelige læge kom allerede i 1849.

Schweiz gav adgang til kvinder på universitet i 1864. Så kom Frankrig, Sverige og Holland - og i 1875 Danmark. I Italien var den første kvindelige læge færdig med sin uddannelse i 1896 - og det var det rene held, at hun kom til at læse. Roms universitet var stadig kun for mænd, men ved en fejl blev Maria Montessori indskrevet som Mario, og så kunne hun åbenbart ikke smides ud igen. Engelske Elizabeth Garrett var nødt til at tage til Paris for at blive læge. Senere i sin karriere grundlagde hun London School of Medicine for Women og New Hospital for Women, som i mange år kun havde kvinder ansat.

LÆS lydvandringens tekst

I 1916 kan man i Kolding Folkeblad læse, at en ny læge har slået sig ned i byen. Vilhelmine Nielsen har åbnet egen konsultation som Koldings første kvindelige læge. Hun er gjort af et sjældent solidt stof, og har kæmpet sig gennem modstand fra både familie, tid og samfund. Åbningen af Vilhelmines klinik bliver første kapitel i et unikt stykke kvindehistorie.

Vilhelmine Nielsen bliver læge i 1907. På det tidspunkt bliver der gennemsnitligt uddannet 5 kvindelige læger om året. Siden 1875 har det været muligt for kvinder at læse medicin, men det er højst usædvanligt at en kvinde vælger at følge et kald - en karriere - og på dette tidspunkt dermed fravælger mand og børn. Kvinder, der har modet og kræfterne til at gå den vej, må leve med at blive set skævt til af begge køn.

Planerne for Vilhelmine Nielsens liv ligger fast fra det øjeblik hun bliver født som pige i en arbejderfamilie. Hun skal ud at tjene i huset eller på landet, for det er sådan man gør, og det er der sådan set ingen grund til at tænke videre over. Så man må forestille sig at sadelmageren fra Kerteminde har tabt kæben og været tæt på at miste sin gudstro, da hans lille Vilhelmine erklærer at hun vil være doktor.

Han og hans kone har uden tvivl kæmpet en tapper kamp for at få slået så upassende og besynderlig en ide ud af deres datters hoved. Der har været høje stemmer og hårde ord, og det har krævet styrke og stædighed af Vilhelmine at stå fast. Men det gør hun og bliver dermed mønsterbryder længe før begrebet bliver opfundet.

Vilhelmine Nielsen følger i sporene på Danmarks første kvindelige læge, Nielsine Nielsen. Hun kommer som den første danske kvinde ind på universitetet i 1875. Det er en mærkelig tid, hvor det indtil Nielsine begynder at studere har været umuligt for en kvinde at blive akademiker, men fuldt lovligt at blive prostitueret.

- Så længe kvinderne altså lader sig registrere og accepterer opsyn fra politiet og tilsyn fra lægerne.

Da Vilhelmine Nielsen er færdiguddannet, begynder hun sin karriere med at vikariere for landsbylæger. Hun chokerer landmand

efter landmand, når hestevognen ruller ind på gårdspladsen, og de opdager der sidder en kvinde omme bagi. Det er en milepæl at åbne klinik og få sit eget. Vilhelmine får en stor, fast gruppe patienter, bliver ansat som skolelæge, og er også i nogle år formand for Kolding og Omegns Lægeforening. I over 30 år tilser hun patienter i Slotsgade 2. I 1951 sælger hun sin praksis til endnu en kvindelige læge, Katrine Ebbenhøj.

Selvom der kommer flere og flere kvinder ud på arbejdsmarkedet er 1950'ernes kvinde først og fremmest husmor, og skal holde og fremvise hjemmet med stolthed. I "Kvindens Hvem Hvad Hvor" kan man i 1955 læse det gode råd: "Stå fem minutter tidligere op, så varer ægteskabet længere!"

Katrine Ebbenhøj er gift og hendes mand er også læge. Konsultationen i Slotsgade er kun åben få timer om dagen, for Katrine skal, som tiden fordrer det, lave frokost til sin mand, og spise sammen med ham. Hun bliver en kendt figur i bybilledet, der tager rundt på sygebesøg iført cigar og filthat, men hun har kun klinikken i 10 år. Da ægteparret Ebbenhøj får børn, stopper Katrine sit arbejde i klinikken, og bliver mor og hustru på fuld tid som det passer sig i 50'erne. Da hun sælger sin praksis i 1965, bliver det igen en kvinde, der overtager.

1960'erne er det årti, hvor ord som ligestilling og kvindeliv begynder at fylde meget. Kvinder strømmer ud på arbejdsmarkedet - mange uden uddannelse. Kvindebevægelsen har rod i 60'erne, og der er læs på livet. Kvinder har nu typisk arbejde, - og står stadig for rengøring, madlavning og børnepasning.

Lise Juhl bliver den tredje kvinde i klinikken. Hun er gift med en karrieremand, har små børn, og kaster sig ind i arbejdet på fuld tid. Efter dagens konsultationer venter ofte flere sygebesøg, og i de første år kører hun også lægevagter. Hendes patienter mærker hendes energi og engagement, og hun er af den overbevisning at

evner ikke skal spildes. Efter næsten 30 år i klinikken går den i 1994 videre til kvinde nummer fire - Lises ældste datter Inger Juhl.

Tiden: I 2016 fejrer klinikken jubilæum, den har nu været drevet af kvinder i ubrudt linje gennem 100 år. Netværk og samarbejde er nøgleord for den nye generation af læger. Inger Juhls mand bliver hendes kompagnon, og endnu en kvinde køber sig ind i hendes praksis. Den flytter i nye lokaler sammen med to andre praksisser, og får fælles reception.

I 2015 er der for første gang flere kvinder end mænd, der er læger i Danmark. Det ligger fast, at når Inger Juhl sælger klinikken videre, vil den blive overtaget af to andre kvindelige læger. Måske får Vilhelmine Nielsens klinik 100 år mere med kvinder ved roret.